

СУЧАСНІ СИСТЕМИ РЕЙТИНГОВОЇ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

На сьогодні існує велика кількість комерційних банків, які конкурують між собою, при цьому клієнти та наглядові органи мають потребу в об'єктивній інформації про їхній фінансовий стан. Найбільш поширеним та зручним у використанні методичним підходом до отримання такої інформації є їх оцінка за рейтинговою системою. Рейтинги комерційних банків дають змогу будь-якому клієнту оцінювати фінансовий стан комерційних банків та здійснювати їх порівнювання без проведення ретельного самостійного аналізу їх діяльності.

Серед фахівців банківської справи нема єдиної думки щодо параметрів рейтингової системи, яка б відповідала поточним потребам. Тому, актуальною проблемою є дослідження різних підходів до визначення рейтингової оцінки діяльності комерційних банків та розробка напрямків їх удосконалення з рахуванням специфіки функціонування української банківської системи.

Рейтинг банку – це встановлення узагальнюючої оцінки фінансового стану банку за стандартизованою системою показників, що дозволяє аналізувати фінансовий стан будь-якого банку за єдиною системою. Такий підхід дає змогу Національному банку скласти загальне уявлення про фінансовий стан та стабільність банківської системи та визначити пріоритети, а також методи нагляду й потребу в ресурсах для здійснення належного контролю за банківською системою.

Сьогодні надійність комерційних банків оцінюється за допомогою методик В.С. Кромонава, О.Б. Ширинської, CAMEL. Ці методики мають низку недоліків. Так, у методиці В.С. Кромонава не враховується якість активів, ліквідність, рентабельність, клієнтська база. У методиці

О.Б. Ширинської відсутні показники, що характеризують рівень резервів банку, прибутковість та клієнтська база. Недоліками методики CAMEL є:

1. відсутність показників структури активів;
2. закритість рейтингу (не публікується в засобах масової інформації);
3. трудомісткість у використанні та неможливість розрахунку показників тільки на базі публічної звітності;
4. невизначеність методики оцінки ефективності менеджменту банку.

Також треба зазначити, що ще однією з проблем рейтингових методик є те, що за їх допомогою не можна гарантовано визначити абсолютну надійність чи ефективність банківської установи. Високий рівень невизначеності динаміки процесів у національній економіці потребує врахування великої кількості внутрішніх та зовнішніх чинників, які впливають на діяльність банку, що зменшує прогностичні можливості визначених методик. Тому жодна рейтингова методика не є універсальною.

На нашу думку, одним із напрямків вирішення представленої проблеми може бути зміна періодичності проведення рейтингових оцінок, не по результатах річної звітності, а поквартально, а в умовах розгортання кризи, щомісячно. Тобто результати рейтингової оцінки не можна розглядати як статичний параметр, необхідно відслідковувати динаміку зміни рейтингів та робити експертні прогнози на визначені періоди часу.

Крім того, удосконалення існуючих методик рейтингового оцінювання діяльності комерційних банків полягає у поєднанні існуючих підходів оцінки фінансової стійкості банків з діагностикою їх фінансової неспроможності, що дозволить більш точно проводити превентивну оцінку та прогнозувати основні параметри їх фінансового стану на середньострокову перспективу.

Список літератури: 1. Парасій-Вергуненко І. М. Аналіз банківської діяльності: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2003. — 347 с. 2. Рейтингова оцінка комерційного банку Мещеряков А.А. д.е.н. Ткач Г.О. Дніпропетровський національний університет ім. О.Гончара. 3. Фурсова В., Каширіна О. Рейтингова система оцінки фінансової стабільності банків з іноземним капіталом як інструмент підвищення надійності банківської системи // Вісник НБУ. — вересень 2011. — С. 33-41..